

Sygn. akt VIII U 314/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 października 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Łazowska
Protokolant:	Kamila Niemczyk

po rozpoznaniu w dniu 11 października 2017 r. w Gliwicach

sprawy J. P. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania J. P. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 10 stycznia 2017 r. **nr** (...)

oddala odwołanie.

(-) SSO Grażyna Łazowska

Sygn. akt VIII U 314/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10 stycznia 2017r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu J. P. (2)

(P.) prawa do ponownego przeliczenia podstawy wymiaru emerytury na podstawie art. 110a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, gdyż nowo wyliczony wskaźnik podstawy wymiaru był niższy niż 250%.

W odwołaniu od decyzji ubezpieczony domagał się jej zmiany przez orzeczenie co do istoty sprawy oraz wniósł o obciążenie organu rentowego kosztami postępowania, w tym kosztami zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu ubezpieczony podniósł, iż nie może ponosić ujemnych konsekwencji braku dokumentów zarobkowych i wniósł o odtworzenie przed Sądem wynagrodzeń za lata 1964 – 1979 i przeliczenie podstawy wymiaru świadczenia.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując dotychczasowe stanowisko. Organ rentowy wskazał, iż nowo wyliczony wskaźnik dla potrzeb decyzji zaskarżonej wyniósł 229,59%, a zatem był niższy niż 250% co powoduje, że ubezpieczony nie spełnia przesłanek do przeliczenia świadczenia z art.110a ustawy powołanej powyżej.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Decyzją z dnia 15 maja 1991r. organ rentowy przyznał ubezpieczonemu J. P. (2) urodzonemu w dniu (...) prawo do emerytury górniczej od dnia 1 listopada 1990r.

Do ustalenia podstawy wymiaru tego świadczenia organ rentowy przyjął wynagrodzenia ubezpieczonego z okresu od 01/1985r. do 12/1987r. z tytułu zatrudnienia w KWK (...) wykazane w zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 13 marca 1991r.

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 310,54% i został ograniczony do 250%.

W dniu 16 grudnia 2016r. ubezpieczony złożył pierwszy wniosek o przeliczenie podstawy wymiaru świadczenia na podstawie art.110a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych załączając do niego zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 30 listopada 2016r. z wykazanymi zarobkami z lat 1972 – 1984, 1988 - 1991 sporządzone przez (...) S.A. Zakład (...) w T..

Decyzją z dnia 21 grudnia 2016r. organ rentowy odmówił prawa do wnioskowanego przeliczenia, gdyż nowo ustalony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury był niższy niż 250%.

Decyzji tej ubezpieczony nie skarżył, natomiast w dniu 5 stycznia 2017r. złożył kolejny wniosek o przeliczenie podstawy wymiaru emerytury na podstawie art.110a w/w ustawy przedkładając dodatkowo zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 19 grudnia 2016r. sporządzone przez Ochrona (...) Sp. z o.o. z wyszczególnionymi zarobkami z lat 2007 i 2008.

W rozpoznaniu tego wniosku organ rentowy wydał w dniu 10 stycznia 2017r. decyzję zaskarżoną

W przypadku wynagrodzeń wykazanych w zaświadczeniach o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 13 marca 1991r. i z dnia 30 listopada 2016r. wskaźnik wysokości powyżej 250% dotyczył jedynie lat 1982 - 1988. W pozostałych latach wskaźnik ten był niższy i wyniósł:

- w 1972r. – 179,73%,

- w 1973r. – 216,01%,

- w 1974r. – 206,85%,

- w 1975r. – 196,45%,

- w 1976r. – 189,00%,

- w 1977r. – 217,00%,

- w 1978r. – 197,71%,

- w 1979r. – 207,06%,
- w 1980r. – 228,09%,
- w 1981r. – 213,21%,

Ubezpieczony na przestrzeni swojego życia był zatrudniony:

- od dnia 17 marca 1960r. do dnia 14 lipca 1964r. w KWK (...) na stanowisku robotnika niewykwalifikowanego pod ziemią,

- od dnia 4 września 1964r. do dnia 22 lutego 1991r. w KWK (...) na stanowisku ładowacza pod ziemią, od dnia 1 lutego 1966r. młodszego górnik pod ziemią, od dnia 1 lutego 1970r. cieśli górniczego pod ziemią, od dnia 1 sierpnia 1989r. górnik pod ziemią,

- od dnia 1 października 2003r. do dnia 31 grudnia 2003r. w Krajowej Spółce (...) S.A.,

- od dnia 18 grudnia 2007r. do dnia 20 kwietnia 2008r. w Ochrona (...) Sp. z o.o.

(...) S.A. w piśmie z dnia 30 listopada 2016r. podała, iż brak jest dokumentacji płacowej ubezpieczonego za okres sprzed 1972r.

Z akt osobowych ubezpieczonego dotyczących jego zatrudnienia w KWK (...) wynikają tylko wynagrodzenia dniówkowe za następujące okresy:

- od dnia 1 lutego 1966r. – 56 zł,
- od dnia 1 lutego 1970r. – 118 zł,
- od dnia 1 grudnia 1974r. do dnia 31 grudnia 1979r. – 147 zł.

Nadto z przedłożonej w toku niniejszego postępowania legitymacji ubezpieczeniowej wynikają wynagrodzenia ubezpieczonego za lata 1960 – 1962 z tytułu zatrudnienia w KWK (...) kolejno w wysokości: 23.462,96 zł za 1960r., 33.859,23 zł za 1961r. i 32.885,52 zł za 1962r.

Sąd zobowiązał organ rentowy do wyliczenia potencjalnego wynagrodzenia ubezpieczonego na podstawie w/w stawek wynagrodzenia dniówkowego i następnie najkorzystniejszego wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury górniczej ubezpieczonego z uwzględnieniem również zarobków wykazanych w legitymacji ubezpieczeniowej oraz w zaświadczeniach o zatrudnieniu i wynagrodzeniu znajdujących się w aktach ZUS.

Wykonując zobowiązanie Sądu organ rentowy w piśmie procesowym z dnia 19 czerwca 2017r. wyliczył wynagrodzenia ubezpieczonego za lata 1966 – 1979 i wyniosły one:

- za 1966r. – 15.400,00 zł, wskaźnik 66,36%,
- za 1967r. – 16.800,00 zł, wskaźnik 69,44%,
- za 1968r. – 16.800,00 zł, wskaźnik 66,48%,
- za 1969r. – 16.800,00 zł, wskaźnik 64,40%,
- za 1970r. – 33.850,00 zł, wskaźnik 126,21%,
- za 1971r. – 35.400,00 zł, wskaźnik 125,11%,

- za lata 1972 – 1979 wyliczone na podstawie stawek za dniówkę pracy wynagrodzenia roczne były niższe niż wykazane w zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z tego okresu stąd organ rentowy przyjął zarobki wynikające z tego dokumentu.

W piśmie procesowym z dnia 28 sierpnia 2017r. organ rentowy wskazał, iż najkorzystniejszy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury górniczej wyliczony 20 lat wybranych z całego okresu zatrudnienia ubezpieczonego z uwzględnieniem zarobków wyliczonych przez organ rentowy za lata 1966 – 1971, wynikających z legitymacji ubezpieczeniowej za lata 1960 – 1962 (1960r. wskaźnik 125,33%, 1961r. wskaźnik 173,64%, 1962r. wskaźnik 163,12%) oraz w zaświadczeniach o zatrudnieniu i wynagrodzeniu znajdujących się w aktach ZUS wynosi:

- 238,18 % (wyliczony z lat 1961, 1972 – 1990),

- 237,66% (wyliczony z lat 1962, 1972 – 1990).

Powyższe Sąd ustalił na podstawie dokumentacji akt organu rentowego oraz akt osobowych ubezpieczonego.

Sąd uznał, iż powołane dowody są wystarczające do stanowczego rozpoznania sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego J. P. (1) nie zasługuje na uwzględnienie.

W rozpoznawanej sprawie kwestia sporna sprowadzała się do ustalenia, czy ubezpieczony spełnia warunki do przeliczenia emerytury górniczej na podstawie art.110a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2017r., poz.1383 ze zm.).

Zgodnie z powołanym przepisem wysokość emerytury oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art.15, z uwzględnieniem art.110 ust.3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia:

- z kolejnych 10 lat kalendarzowych przypadających w ostatnich 20 latach kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o ponowne ustalenie emerytury od przeliczonej podstawy,

- dowolnie wybranych przez emeryta 20 lat kalendarzowych, w których podlegał ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia o ponowne ustalenie wysokości emerytury, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przed zastosowaniem ograniczenia, o którym mowa w art.15 ust.5, jest wyższy niż 250%.

Ustalenie wysokości emerytury w sposób wskazany powyżej może nastąpić tylko raz.

Szczegółowe zasady postępowania w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011r.

w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011r. nr 237, poz. 1412). Rozporządzenie to w § 21 pkt 1 przewiduje, iż środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Powyższy przepis zakłada istnienie optymalnych warunków, tj. wymaga, by zachowała się dokumentacja płacowa pracodawcy. Natomiast w sytuacji,

gdy nie zachowała się stosowna dokumentacja płacowa, wysokość zarobków może być ustalona na podstawie dokumentacji zastępczej z akt osobowych pracownika (np. umów o pracę, angaży, wpisów w legitymacji ubezpieczeniowej oraz innych pism dotyczących zatrudnienia, które zawierają informacje o wynagrodzeniu), a także zeznań świadków.

W postępowaniu sądowym nie obowiązują ograniczenia, co do środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków lub dochodów stanowiących podstawę wymiaru emerytury lub renty określone w § 21 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 października 2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe. Wysokość zarobków, której pochodną jest podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, jest faktem mającym istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 227 k.p.c.), który w postępowaniu przed sądem może być udowodniany wszelkimi środkami dowodowymi (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997r., sygn. akt II UKN 186/97, OSNP 1998/11/342, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2006r., sygn. akt I UK 115/06, OSNP 2007/17-18/257). Niemniej jednak zarobki za poszczególne lata muszą być wykazane w sposób niebudzący wątpliwości, w ściśle określonej kwotowo wysokości. Nie jest natomiast możliwe przeliczenie wysokości emerytury w oparciu o hipotetyczne lub uśrednione wysokości zarobków. Kwestia pobieranego wynagrodzenia musi zostać udowodniona w sposób bezwzględny, a tylko dokumentacja stanowi precyzyjny dowód w zakresie wysokości wynagrodzenia w postępowaniu sądowym (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 4 czerwca 2014r. III AUa 1136/13).

Ubezpieczony składając w organie rentowym wniosek o przeliczenie emerytury górniczej przedłożył zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 30 listopada 2016r. za lata 1972 – 1984, 1988 – 1991 i przy uwzględnieniu wszystkich tych zarobków oraz pozostałych znajdujących się już w aktach ZUS za lata 1985 – 1988 wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyliczony z 20 najkorzystniejszych lat wyniósł zaledwie 229,59%, a więc był niższy niż 250%.

W niniejszej sprawie ubezpieczony domagał się odtworzenia wynagrodzeń uzyskiwanych podczas zatrudnienia w KWK (...) za lata 1964 – 1979 i ponownego wyliczenia świadczenia dodatkowo przy uwzględnieniu wynagrodzeń uzyskiwanych z tytułu pracy w KWK (...) w latach 1960 - 1962, a wynikających z przedłożonej w toku postępowania legitymacji ubezpieczeniowej.

Odnośnie wynagrodzeń przypadających przed 1972r. nie zachowała się dokumentacja płacowa, a z akt osobowych ubezpieczonego wynikają jedynie stawki dniówkowe osobistego zaszeregowania: od dnia 1 lutego 1966r. – 56 zł, od dnia 1 lutego 1970r. – 118 zł i od dnia 1 grudnia 1974r. – 147 zł.

Na podstawie tych danych organ rentowy, wykonując uprzednie zobowiązanie Sądu, wyliczył potencjalne wynagrodzenia ubezpieczonego za lata 1966 – 1979, przy czym za lata 1972 – 1979 ostatecznie przyjął wynagrodzenia wykazane w zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 30 listopada 2016r. jako korzystniejsze. Następnie organ rentowy dokonał wyliczenia najkorzystniejszego wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury górniczej przy uwzględnieniu zarobków odtworzonych, wynikających z legitymacji ubezpieczeniowej oraz z akt ZUS. Wskaźnik ten wyniósł 238,18 % (wyliczony z lat 1961, 1972 – 1990) i 237,66% (wyliczony z lat 1962, 1972 – 1990), a więc ponownie okazał się niższy niż 250%

Zauważyć należy, iż ubezpieczony względem dokonanych przez organ rentowy wyliczeń zarobków za lata pracy ubezpieczonego na KWK (...) nie składał generalnie żadnych merytorycznych zastrzeżeń, jedynie w piśmie procesowym z dnia 28 września 2017r. podniósł, iż niemożliwym jest, żeby w 1966r. uzyskiwał wynagrodzenia niższe lub porównywalne z wynagrodzeniem z połowy lat 60 – tych, gdy w tym czasie ze stanowiska ładowacza pod ziemią awansował na stanowisko młodszego górnika.

Odnosząc się do powyższego stwierdzić należy, iż ubezpieczony niewątpliwie w latach spornych 1966 – 1971 uzyskiwał wyższe wynagrodzenia niż to wyliczył organ rentowy, bowiem odtworzone wynagrodzenia nie odzwierciedlają z całą pewnością rzeczywistych zarobków uzyskiwanych przez ubezpieczonego,

a to wobec braku dokumentacji płacowej, gdy z akt osobowych wynikają jedynie stawki dniówkowe osobistego zaszeregowania.

Niemniej jednak nieprawdopodobnym jest, aby ubezpieczony w tych latach (1966 – 1971) uzyskiwał zarobki, co do których wskaźnik oscylowałby w granicach 250%. A tylko taki wskaźnik z tych lat powodowałby, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury górniczej wyliczony z najkorzystniejszych 20 lat kalendarzowych z całego okresu ubezpieczenia przekroczyłby 250%. Ubezpieczony w podanych powyżej latach był stosunkowo młodym pracownikiem, a więc niewątpliwie uzyskiwał niższe wynagrodzenie - już chociażby w zakresie stawki zasadniczej - niż w latach późniejszych. W tym miejscu zwrócić należy uwagę, iż zarobki przekraczające wskaźnik 250% ubezpieczony osiągał dopiero od 1982r., a więc po prawie 16 latach pracy na Kopalni, w okresie poprzedzającym przejście na emeryturę górniczą.

Z tych też względów, uznając, iż w sprawie zostały wyjaśnione wszystkie istotne okoliczności niezbędne do jej rozstrzygnięcia, Sąd oddalił wnioski dowodowe ubezpieczonego, w szczególności w zakresie dopuszczenia dowodu z opinii biegłego

z zakresu emerytur i rent na okoliczność hipotetycznych zarobków uzyskiwanych przez ubezpieczonego w latach spornych. Wobec okoliczności podniesionych wcześniej dowód ten okazał się bowiem zbędny.

Reasumując, skoro nowo wyliczony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru nie jest wyższy niż 250%, to ubezpieczonemu nie przysługuje prawo do ponownego przeliczenia pobieranej przez niego emerytury górniczej z zastosowaniem art.110a ustawy, to jest z uwzględnieniem podstawy wymiaru wyliczonej na nowo, zgodnie z art.15 ustawy.

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku i na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie jako bezzasadne.

(-) SSO Grażyna Łazowska